

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 20 maja 2024 r.
znak sprawy: DŻW.hzg.058.4.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 2646 w sprawie wsparcia dla prowadzenia produkcji zwierzęcej w gospodarstwach, w tym w gospodarstwach rodzinnych.

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 2646 z 29 kwietnia 2024 r. Pana Andrzeja Grzyba, Posła na Sejm RP, w sprawie wsparcia dla prowadzenia produkcji zwierzęcej w gospodarstwach, w tym gospodarstwach rodzinnych, uprzejmie informuję, co następuje.

Ad. 1. Czy Ministerstwo rozważa możliwość odstąpienia od obecnych wymogów w zakresie dobrostanu w obiektach inwentarskich, w których został wygaszony chów trzody?

Konieczność spełnienia minimalnych wymogów w zakresie warunków utrzymania świń w pomieszczeniach inwentarskich ma charakter obiektywny i nie jest uzależniona od tego, czy dany producent wprowadza zwierzęta do pomieszczeń inwentarskich po raz pierwszy, czy też wznowia produkcję po okresie przerwy wynikającej z wystąpienia ASF.

Zgodnie z art. 4 oraz załącznikiem dyrektywy Rady 98/58/WE z dnia 20 lipca 1998 r. dotyczącej ochrony zwierząt gospodarskich (1) państwa członkowskie zobowiązane są do zapewnienia hodowanym lub trzymanym zwierzętom, warunków utrzymania zgodnych z ich gatunkiem i stopniem rozwoju, dostosowaniem i udomowieniem oraz potrzebami fizjologicznymi i psychicznymi, a także ze stosowaną praktyką i wiedzą naukową.

Wymagania dotyczące utrzymywania zwierząt gospodarskich zostały określone w przepisach ustawy o ochronie zwierząt (2) oraz wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, tj. rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (3) oraz rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (4), mając na względzie zapewnienie zwierzętom właściwych warunków bytowania i opieki oraz wpływ tych warunków na zdrowie i dobrostan zwierząt.

Powyższe akty prawne są obligatoryjne dla wszystkich posiadaczy zwierząt gospodarskich (dużych ferm, małych i średnich gospodarstw, rolników indywidualnych), a przestrzeganie zawartych w nich norm utrzymywania zwierząt gospodarskich podlega kontroli Inspekcji Weterynaryjnej.

Jednocześnie należy również wspomnieć, że art. 12 ustawy o ochronie zwierząt (2) nakłada na osobę utrzymującą zwierzęta gospodarskie konieczność zapewnienia zwierzętom odpowiedniej opieki oraz właściwych warunków bytowania. Dodatkowo warunki chowu i hodowli zwierząt nie mogą powodować urazów i uszkodzeń ciała lub innych cierpień. Utrzymywanie zwierząt w niewłaściwych warunkach bytowania, w tym utrzymywanie ich w stanie rażącego zaniedbania lub niechlujstwa, bądź w pomieszczeniach albo klatkach uniemożliwiających im zachowanie naturalnej pozycji, jest przejawem znęcania się nad zwierzętami i jest przestępstwem stypizowanym w art. 6 tej ustawy (2).

W związku z powyższym nie jest możliwe, aby odstąpić od obecnych wymogów w zakresie dobrostanu zwierząt. Nie ma również możliwości odstąpienia od obecnych wymogów w zakresie dobrostanu zwierząt w obiektach inwentarskich, w których został wygaszony chów świń.

Ad. 2. Czy Ministerstwo wesprze starania rolników, aby wznowić produkcję trzody szczególnie w gospodarstwach rodzinnych, co pozwoliłoby na przeznaczenie nadwyżek zbóż na pasze?

Zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (5), aby wznowić produkcję świń producenci rolni mogą ubiegać się o wsparcie w postaci:

- 1) Preferencyjnego kredytu bankowego na ponowne uruchomienie produkcji świń po zaprzestaniu produkcji w związku z obowiązującym zakazem utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa, wydanym w związku z wystąpieniem ASF.

Pomoc polega na stosowaniu przez okres nie dłuższy niż 10 lat dopłat do oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych w celu ponownego uruchomienia produkcji świń po zaprzestaniu produkcji, m.in. na zakup loszek, knurów lub warchlaków, z wyłączeniem zakupu na eksport; maszyn i urządzeń stanowiących wyposażenie chlewni i innych maszyn służących do prowadzenia produkcji świń.

- 2) Kredytu na utrzymanie płynności finansowej (linia UP) w celu poprawy płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy. Pomoc polega na stosowaniu dopłat do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych producentowi rolnemu na uregulowanie zobowiązań finansowych związanych z prowadzeniem działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym oraz ponoszenie przez producentów rolnych bieżących nakładów przyczyniających się do poprawy płynności finansowej. Kredytowaniem może być objęta produkcja rolna (m.in. chów i hodowla świń) prowadzona w ramach działalności wymienionych w „Wykazie działalności w zakresie rolnictwa, przetwórstwa produktów rolnych, przetwórstwa ryb, skorupiaków i mięczaków lub w zakresie rybactwa śródlądowego”. Kredyty te zgodnie z obowiązującymi przepisami, mogą być udzielane nie później niż do dnia 30 czerwca 2024 r.
- 3) Kredytu na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej. Pomoc polega na stosowaniu dopłat do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych producentowi rolnemu.

Dodatkowo, w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027), zaprojektowano (w interwencji I 10.1.2) preferencyjne wsparcie zwrotne skierowane wprost do producentów świń. Wsparcie będzie mieć formę kredytu preferencyjnego z przeznaczeniem na budowę,

rozbudowę i modernizację chlewni, w tym instalację elektryczną i wodno-kanalizacyjną (roboty budowlane i zakup materiałów budowlanych). Ta propozycja wsparcia dla producentów świń, została zawarta w zmianie PS WPR 2023-2027. Plan jest obecnie na etapie zatwierdzania przez Komisję Europejską.

Ad. 3. Czy przewiduje się zmiany w zakresie wsparcia dla inwestycji i remontów obiektów inwentarskich?

W związku z postulatami zgłaszanymi przez rolników, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpił do Ministra Rozwoju i Technologii z wnioskiem o podjęcie prac nad zmianą ustawy - Prawo budowlane w celu uproszczenia procedur dotyczących przebudowy budynków inwentarskich. MRiRW zaproponowało, aby przebudowa i rozbudowa takich budynków o maksymalnie 20% powierzchni mogła być realizowana na podstawie zgłoszenia.

Minister Rozwoju i Technologii wskazał, że wszelkie propozycje i postulaty zmian prawa budowlanego, które wpływają do resortu są szczegółowo analizowane i mogą zostać wykorzystane w przyszłych pracach legislacyjnych prowadzonych przez resort w tym zakresie oraz podkreślił, że duża część inwestycji związanych z rozbudową i przebudową obiektów budowlanych związanych z produkcją rolną już jest zwolniona z pozwolenia na budowę. Niektóre tego typu inwestycje mogą co najwyżej wymagać zgłoszenia.

Warto również dodać, że 24 września 2023 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (8). Reforma planowania przestrzennego wprowadza daleko idące zmiany w zakresie możliwości lokalizowania różnego rodzaju inwestycji. Jednym z celów reformy planowania przestrzennego było zapobieganie powstawania konfliktów przestrzennych, ograniczanie rozlewania się zabudowy mieszkaniowej na tereny nieurbanizowane i tereny oraz wytyczenie stref dla produkcji rolniczej.

Zasadniczą zmianą, która została zaproponowana, jest zastąpienie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy planem ogólnym (nowy dokument planistyczny). Plan ogólny będzie miał charakter powszechnie wiążący (będzie aktem prawa miejscowego), stąd jego ustalenia będą musiały być przestrzegane na dalszych etapach procesu budowlanego. W ramach planu ogólnego mają być tworzone określone strefy planistyczne, w tym strefa

wielofunkcyjna z zabudową zagrodową (gdzie w profilu dodatkowym może być wprowadzony teren wielkotowarowej produkcji rolnej) oraz strefa produkcji rolniczej (gdzie w profilu podstawowym ma być dopuszczalna wielkotowarowa produkcja rolnicza).

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zgodnie z ustawą jest organem opiniującym plany ogólne w zakresie kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej i rozwoju produkcji rolniczej, dlatego już po otrzymaniu zawiadomienia o przystąpieniu do sporządzania planu ogólnego gminy, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w swoim stanowisku, w uzasadnionych przypadkach (w gminach o charakterze rolniczym) wskazuje na potrzebę wyznaczania w planach ogólnych odpowiednich stref planistycznych w zakresie rozwoju gospodarstw rolnych, w tym budowy i rozbudowy budynków inwentarskich.

Niezależnie od powyższego uprzejmie informuję, że w ramach PS WPR na lata 2023-2027 przewidziano interwencje, które będą wspierać gospodarstwa zajmujące się produkcją zwierzęcą, w tym prowadzące chów lub hodowlę trzody chlewnej. Interwencje PS WPR, w przypadku których o pomoc mogą ubiegać się producenci trzody chlewnej to:

- 1) I.10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność. W ramach tego instrumentu wsparcia, rolnicy będą mogli uzyskać pomoc na realizację inwestycji dotyczących produkcji zwierzęcej, w tym świń. Celem interwencji jest zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw.
- 2) I.10.2 Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE) i poprawy efektywności energetycznej. Interwencja ma na celu zmniejszenie presji działalności rolniczej na środowisko, poprzez wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, właściwe zagospodarowanie odpadów i produktów ubocznych z rolnictwa oraz poprawę efektywności energetycznej.
- 3) I.10.3 Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF. Interwencja ma na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się afrykańskiego pomoru świń. Wsparcie można uzyskać na inwestycje dotyczące bioasekuracji, w tym wykonanie ogrodzenia chlewni i zakup urządzeń służących bioasekuracji.
- 4) I.10.4 Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu. Wsparcie w ramach tej interwencji polega na dofinansowaniu inwestycji mających na celu

ograniczenie presji rolnictwa na środowisko naturalne, w tym m.in. ograniczenie zużycia środków ochrony roślin lub nawozów, ograniczenie emisji zanieczyszczeń, zwiększenie bioróżnorodności gleby, poprawę gospodarowania wodą oraz adaptację do zmian klimatu.

- 5) I.10.15 Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń. Wsparcie będzie udzielane rolnikom na realizację inwestycji w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie minimalne normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa.

Ad. 4. Jakie są decyzje dotyczące wsparcia finansowego, w tym z KPO, w zakresie budowy biogazowni rolniczych w gospodarstwach hodowlanych, co mogłoby ograniczyć ślad węglowy w produkcji?

Uzyskanie wsparcia finansowego w inwestycji w biogazownie rolnicze możliwe jest w ramach następujących programów:

- 1) „Energia dla wsi” - program jest wdrażany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Całkowity budżet programu obecnie wynosi 1 mld złotych, a źródłem finansowania są środki Funduszu Modernizacyjnego. Okres realizacji obejmuje lata 2023-2030. Beneficjentami programu są rolnicy oraz istniejące i mające powstać spółdzielnie energetyczne. Wsparcie obejmuje m.in. biogazownie rolnicze o mocy do 1 MW (dla rolników) oraz do 10 MW (dla spółdzielni energetycznych). Wsparcie może zostać udzielone w formie dotacji do 20 mln zł lub pożyczki do 25 mln zł. Intensywność wsparcia wynosi w przypadku dotacji do 65% kosztów kwalifikowanych, w przypadku pożyczki do 100% kosztów kwalifikowanych. Pierwszy nabór wniosków trwał od 25 stycznia 2023 r. do 29 lutego 2024 r. Z uwagi na bardzo duże zainteresowanie programem, podjęto prace nad zwiększeniem jego budżetu do 3 mld zł. Planowane jest uruchomienie kolejnego naboru wniosków.
- 2) KPO – Inwestycja A1.4.1 „Inwestycje na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu”, przy czym w ramach tego źródła finansowania dopuszczalne było wsparcie kosztów kwalifikowalnych w zakresie budowy m.in. biogazowni – o ile były związane z przetwarzaniem, przechowywaniem,

magazynowaniem lub wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych przez przedsiębiorcę ubiegającego się o wsparcie.

Oprócz tego rolnicy będący przedsiębiorcami mogą uzyskać wsparcie na budowę biogazowni rolniczych w ramach m.in.:

- 1) Funduszy Europejskich dla Regionów – biogazownie o mocy do 0,5 MW,
- 2) Funduszu Europejskiego na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS) – biogazownie o mocy powyżej 0,5 MW.

Dodatkowo w ramach PS WPR 2023-2027 wdrażana jest interwencja I.10.2.

Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, w ramach której producenci rolni mogą uzyskać dofinansowanie na:

- budowę biogazowni rolniczych (obszar A). Limit pomocy wynosi 1,5 mln zł
- mikroinstalację produkującą energię z promieniowania słonecznego (obszar B). Limit pomocy wynosi 200 tys. zł

Łączny limit pomocy na jednego beneficjenta w okresie realizacji PS WPR na obszar A i obszar B wynosi 1,5 mln zł. Intensywność pomocy wynosi do 65% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Wytworzona energia elektryczna będzie wykorzystywana wyłącznie na potrzeby własne gospodarstwa, a całkowita zainstalowana moc urządzeń wytwarzających energię elektryczną nie przekroczy 50 kW.

Pierwszy nabór wniosków o przyznanie pomocy trwał od 25 stycznia do 23 lutego 2024 r. Kolejny nabór wniosków planowany jest w 2025 r.

Ad. 5. Jakie Ministerstwo ma zamierzenia dotyczące ochrony strat produkcji rolnej, aby zapobiec nieuzasadnionym zakazom związanym z prowadzoną działalnością rolniczą?

Odnosząc się do tego pytania pragnę zwrócić uwagę, że wszystkie wymienione w odpowiedziach na pytania 2-4 środki wsparcia finansowego przewidziane są w celu ochrony produkcji rolnej lub niwelowania ewentualnych strat mogących zagrozić tej produkcji.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Michał Kołodziejczak

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) Dyrektywa Rady 98/58/WE z dnia 20 lipca 1998 r. dotycząca ochrony zwierząt gospodarskich (Dz. U. UE L 221 z 8.8.1998, str. 23, z późn. zm.; Dz. U. UE Polskie wydanie specjalne dział 3, t. 23, str. 316, z późn. zm.);
- (2) Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1580);
- (3) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. 2010 r. Nr 56 poz. 344);
- (4) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1966);
- (5) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 kwietnia 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach schematów na rzecz dobrostanu zwierząt w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 797, z późn. zm.);
- (6) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 734, z późn. zm.);
- (7) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.);
- (8) Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1688).

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów